

رابطه هویت ملی و دینی با سبک های پردازش هویت

(تقابل سبک اطلاعاتی با هنجاری نیازمند نگاه مثبت تر به سبک اطلاعاتی)

کوروش محمدی*

شهباز اسلامی**

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی روابط بین هویت ملی و دینی با سبک های پردازش هویت در دانش آموزان دبیرستان های دور ه اول شهرستان قشم با روش همبستگی دریک نمونه 402 نفری با روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای استفاده از دوپیر سشنامه سبک های پردازش هویت برزونسکی (ISI_6G) و هویت ملی، دینی انجام شده و پس از تجزیه و تحلیل داده ها به نتایج زیر منتهی شده است: بین هویت ملی با سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد، همچنین بین هویت دینی با سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری نیز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین هویت ملی و هویت دینی با سبک هویت سردرگم / اجتنابی رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد اما این رابطه نسبت به سایر سبک ها ضعیف تر است.

کلید واژه ها :

هویت ملی، هویت دینی، سبک های پردازش هویت، سبک اطلاعاتی، سبک هنجاری

مقدمه و طرح مساله

هویت پاسخی است به پرسش: ((من کیستم؟)) و آن بخش از ((خود)) که به این پرسش پاسخ می دهد، هویت ما است. شکل گیری هویت با سابقه ای طولانی مورد توجه بسیاری از نظریه پردازان در دیدگاه های روانکاو و انسانگرایی بوده، ولی مفهوم شکل گیری هویت با توجه به مراحل رشد، برای نخستین بار توسط اریکسون (1959) مطرح شد و الگوی اریکسون و نظریه ی او از تحول آدمی زیربنای مطالعات بعدی درباره ی هویت شد. سپس چارچوب مفهومی مطرح شده توسط اریکسون به وسیله ی مارسیا (1968) بعنوان اولین پژوهشگری که به صورت خالص به مطالعه ی موضوع هویت پرداخت، بیش از دو دهه مورد پی گیری قرار گرفت. اما در دو دهه ی اخیر مطالعات هویت از دیدگاه روانشناسی با اقدامات و پژوهش های برزونسکی (2003، 200) دنبال شد که الگوی او به جای بررسی مراحل و یا حالت های هویت، فرایند شکل گیری هویت (سبک های پردازش هویت) را دنبال کرده است. عقیده ی اریکسون (1963) بر این است که بیشترین مشکلات رشدی در میان مراحل 8 گانه رشد روانی - اجتماعی، طی دوره ی نوجوانی یعنی مرحله ی پنجم رشد ((هویت در برابر سردرگمی هویت)) با عنوان ((بحران هویت)) روی می دهد و طی این مرحله نوجوان یا ((خود)) قدرتمندی کسب می کند یا در مورد هویت و نقش خود در زندگی به سردرگمی دچار می شود و تجارب در این مرحله از رشد می تواند به طور مستقیم بر مراحل بعدی زندگی اثر بگذارد چرا که طی این مرحله جستجوی حرفه، ارزش ها و باورها آغاز می شود و سوال ها ی ((من کیستم؟)) ((به کجا می روم؟)) و ((چه خواهیم شد؟)) این تجربه رامشخص می سازند. همچنین، به عقیده اریکسون (1968) از میان مباحث 9 گانه مهم در کشف و اکتساب هویت، یکی احساس تعلق به کشور و فرهنگ (هویت ملی و فرهنگی) و دیگری اعتقادات معنوی (هویت مذهبی یا دینی) است (سامانی و فولاد چنگ، 1385). حال، انسان در گستره ی عمر خود شاهد بروز دوران ها و مراحل مختلف جسمانی، روانی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی است که هر یک به نوبه ی خود به نحوی در زندگی و مسیر رشد و تعالی او به سوی آینده موثر بوده و هست و بی شک برای هرانسانی دوره گذر از مرحله کودکی و شروع نوجوانی از هر نظر بخصوص از نظر روانی از مهمترین و موثرترین مراحل زندگی است، چرا که فراز و نشیب